

Dôvodová správa

A. Všeobecná časť

Návrhom zákona o všeobecnej bezpečnosti výrobkov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „návrh zákona“) sa implementuje nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/988 z 10. mája 2023 o všeobecnej bezpečnosti výrobkov, ktorým sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1025/2012 a smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/1828 a zrušuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/95/ES a smernica Rady 87/357/EHS (Ú. v. EÚ L 135, 23.5.2023) (ďalej len „nariadenie (EÚ) 2023/988“).

Nariadením (EÚ) 2023/988 sa má zabezpečiť vysoká úroveň ochrany spotrebiteľov a ich bezpečnosti ako jedna zo základných zásad právneho rámca Európskej únie, ktorá je zakotvená v Charte základných práv Európskej únie. Nebezpečné výrobky môžu mať pre spotrebiteľov a občanov veľmi negatívne dôsledky. Všetci spotrebiteľia vrátane tých najzraniteľnejších, ako sú deti, staršie osoby alebo osoby so zdravotným postihnutím, majú právo na bezpečné výrobky, preto je nevyhnutné, aby mali k dispozícii dostatočné prostriedky na presadzovanie uvedeného práva, a aby členské štáty Európskej únie (ďalej len „členské štáty“) mali k dispozícii primerané nástroje a opatrenia na presadzovanie predmetného nariadenia. Cieľom nariadenia (EÚ) 2023/988 je taktiež zabezpečiť, aby výrobky digitálneho veku spĺňali európske bezpečnostné normy, zlepšiť presadzovanie pravidiel bezpečnosti výrobkov a zefektívniť dohľad nad trhom a spätné prevzatie nebezpečných nepotravinových výrobkov.

V súčasnosti je problematika všeobecnej bezpečnosti výrobkov upravená v zákone č. 281/2023 Z. z. o všeobecnej bezpečnosti výrobkov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 281/2023 Z. z.“), ktorým je do slovenského právneho poriadku transponovaná smernica 2001/95/ES Európskeho parlamentu a Rady z 3. decembra 2001 o všeobecnej bezpečnosti výrobkov (Ú. v. ES L 11, 15.1.2002) (ďalej len „smernica 2001/95/ES“) a smernica Rady 87/357/EHS z 25. júna 1987 o harmonizácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa výrobkov, ktorých vlastnosti sa javia ako iné, než v skutočnosti sú, a ktoré preto ohrozujú zdravie alebo bezpečnosť spotrebiteľov (Ú. v. ES L 192, 11.7.1987) (ďalej len „smernica 87/357/EHS“). Zákon č. 281/2023 Z. z. bol prijatý v rámci revízie spotrebiteľského práva v Slovenskej republike popri príprave nového zákona č. 108/2024 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Osobitosti terminológie, niektorých inštitútov a procesných postupov odôvodňovali vyčlenenie tejto problematiky do samostatného zákona, a to aj po vzore z iných členských štátov.

Z dôvodu prispôsobenia sa súčasným výzvam, aby bola lepšie zabezpečená bezpečnosť všetkých druhov výrobkov, či už predávaných online alebo v kamennom obchode, aby boli všetci spotrebiteľia chránení a aby sa odstránili transpozičné a aplikačné rozdiely v jednotlivých členských štátoch, budú smernica 2001/95/ES a smernica 87/357/EHS zrušené a nahradené predmetným nariadením (EÚ) 2023/988. Zmena právneho nástroja na úrovni EÚ (nahradenie smernice EÚ nariadením EÚ) si vyžaduje rozsiahle legislatívno-technické zmeny v platnom zákone č. 281/2023 Z. z., hoci ten bol už v čase svojej prípravy z obsahového hľadiska koncipovaný v duchu v tom čase prebiehajúcej revízie regulácie na úrovni EÚ. Rozsah legislatívno-technických úprav odôvodňuje zrušenie zákona č. 281/2023 Z. z. a jeho nahradenie novým zákonom koncipovaným primárne ako implementačné opatrenie k nariadeniu (EÚ) 2023/988.

Hoci bude nariadenie (EÚ) 2023/988 priamo účinné, návrh zákona obsahuje niektoré ustanovenia, ktoré sú nevyhnutné k harmonizácii slovenského právneho poriadku s týmto nariadením. Účelom implementácie nariadenia (EÚ) 2023/988 je zabezpečenie jeho riadnej aplikácie. Predmetom návrhu zákona je právna úprava niektorých povinností hospodárskych subjektov, pôsobnosť orgánov verejnej správy, dohľad nad dodržiavaním povinností podľa návrhu zákona a nariadenia (EÚ) 2023/988, sankcie za porušenie povinností podľa návrhu zákona a nariadenia (EÚ) 2023/988 a vnútroštátna spolupráca pri výmene informácií o nebezpečných výrobkoch s Európskou komisiou a ostatnými členskými štátmi a štátmi, ktoré sú zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore.

V ďalšom novelizačnom článku sa navrhuje úprava zákona č. 128/2002 Z. z. o štátnej kontrole vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v nadväznosti na zmeny v čl. I materiálu a tiež zmeny, ktoré si vyžiadala aplikačná prax.

V treťom novelizačnom článku sa navrhuje legislatívno-technická korekcia zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov.

Vo štvrtom novelizačnom článku sa navrhuje novelizácia zákona č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o mediálnych službách) v znení neskorších predpisov, ktorým sa implementovalo nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2065 z 19. októbra 2022 o jednotnom trhu s digitálnymi službami a o zmene smernice 2000/31/ES (akt o digitálnych službách) (Ú. v. EÚ L 277, 27.10.2022) upravujúce zodpovednosť poskytovateľov online sprostredkovateľských služieb. Nariadenie (EÚ) 2023/988 špecifikuje niektoré povinnosti poskytovateľov online sprostredkovateľských služieb, ktorí sú prevádzkovateľmi online trhov. Podľa usmernenia Európskej komisie sa má časť týchto povinností špecifikovaných v nariadení (EÚ) 2023/988 dohliadať v režime nariadenia (EÚ) 2022/2065.

Predkladaný návrh zákona nebude mať vplyv na rozpočet verejnej správy, na informatizáciu spoločnosti, služby verejnej správy pre občana, vplyvy na manželstvo, rodičovstvo a rodinu, na životné prostredie a ani sociálne vplyvy. Návrh zákona bude mať negatívne vplyvy na podnikateľské prostredie.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, s ústavnými zákonmi a nálezmi Ústavného súdu Slovenskej republiky, so zákonmi a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi, s medzinárodnými zmluvami a inými medzinárodnými dokumentmi, ktorými je Slovenská republika viazaná, ako aj s právom Európskej únie.

Návrh zákona nie je predmetom vnútrokomunitárneho pripomienkového konania.

B. Osobitná časť

K Čl. I

K § 1

Návrh zákona o všeobecnej bezpečnosti výrobkov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „návrh zákona“ alebo „zákon“) upravuje niektoré práva a povinnosti hospodárskych subjektov, pôsobnosť orgánov verejnej správy, dohľad nad dodržiavaním povinností podľa tohto zákona, nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/988 z 10. mája 2023 o všeobecnej bezpečnosti výrobkov, ktorým sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1025/2012 a smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/1828 a zrušuje smernica Európskeho parlamentu a Rady 2001/95/ES a smernica Rady 87/357/EHS (Ú. v. EÚ L 135, 23.5.2023) (ďalej len „nariadenie (EÚ) 2023/988“) a podľa čl. 4 ods. 3 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1020 z 20. júna 2019 o dohľade nad trhom a súlade výrobkov a o zmene smernice 2004/42/ES a nariadení (ES) č. 765/2008 a (EÚ) č. 305/2011 (Ú. v. EÚ L 169, 25.6.2019) v platnom znení (ďalej len „nariadenie (EÚ) 2019/1020 v platnom znení“), sankcie za porušenie povinností podľa tohto zákona, nariadenia (EÚ) 2023/988 a čl. 4 ods. 3 nariadenia (EÚ) 2019/1020 v platnom znení a vnútroštátnu spoluprácu pri výmene informácií o nebezpečných výrobkoch s Európskou komisiou (ďalej len „Komisia“) a ostatnými členskými štátmi Európskej únie (ďalej len „EÚ“ alebo „Únia“) a štátmi, ktoré sú zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore (ďalej len „členský štát“). Predmet úpravy zákona je prispôbený potrebám implementácie nariadenia (EÚ) 2023/988 a vnútroštátnym potrebám – regulácia niektorých otázok, ktorá sa má dotýkať všetkých alebo väčšiny výrobkov a súvisí s problematikou bezpečnosti výrobkov.

Zákon má tak, ako aj nariadenie (EÚ) 2023/988, ktoré sa týmto zákonom implementuje, úlohu tzv. „záchrannej siete“ v oblasti bezpečnosti výrobkov, čo znamená, že ustanovenia tohto zákona sa použijú v prípade, ak požiadavky na bezpečnosť výrobku, obmedzenie rizík, povinnosti hospodárskych subjektov alebo prevádzkovateľov online trhov neustanovuje osobitný predpis. V prípade, ak by osobitné predpisy obsahovali iba niektoré aspekty týkajúce sa bezpečnosti výrobkov, zvyšné aspekty sa budú posudzovať podľa nariadenia (EÚ) 2023/988 a tohto zákona. Ide napríklad o povinnosti hospodárskych subjektov pri predaji na diaľku podľa čl. 19 nariadenia (EÚ) 2023/988 a naň nadväzujúceho § 2 ods. 6 zákona, ktoré sa budú vzťahovať na všetky výrobky, ibaže by boli predzmluvné informačné povinnosti v tomto rozsahu už upravené v niektorom osobitnom predpise.

Zákon taktiež vymedzuje, na ktoré výrobky sa ustanovenia tohto zákona vôbec nevzťahujú. Negatívne vymedzenie pôsobnosti návrhu zákona korešponduje s čl. 2 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2023/988.

K § 2

Práva a povinnosti hospodárskych subjektov, prevádzkovateľov online trhov a spotrebiteľov vyplývajú z nariadenia (EÚ) 2023/988, ktoré je priamo aplikateľné vo všetkých členských štátoch a nie je potreba ich preberania do vnútroštátneho právneho poriadku. V § 2 sa upravujú len niektoré špecifiká nad rozsah celoeurópskej regulácie alebo ktoré predpokladá samotné nariadenie EÚ.

V zákona sa ponecháva možnosť pre obchodníkov za určitých podmienok sprístupňovať na trhu výrobky aj po uplynutí doby minimálnej trvanlivosti. Ide o opatrenie v zmysle predchádzajúcej

právnej úpravy, ktoré bolo zákonom č. 281/2023 Z. z. o všeobecnej bezpečnosti výrobkov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 281/2023 Z. z.“) prijaté na realizáciu opatrenia na zlepšovanie podnikateľského prostredia. V nadväznosti na predchádzajúcu právnu úpravu môže obchodník sprístupňovať na trhu výrobky aj po uplynutí doby minimálnej trvanlivosti, ak spĺňajú požiadavky na bezpečnosť a spotrebitelia sú pred kúpou upozornení na uplynutie doby minimálnej trvanlivosti. V rozsahu pôsobnosti zákona môže ísť napríklad o čistiace prostriedky, biocídne výrobky a pod., ktoré po uplynutí ich doby minimálnej trvanlivosti síce môžu stratiť na svojich vlastnostiach, ale ich použitie je naďalej bezpečné. Aj tu však platí, že toto ustanovenie je možné použiť len v prípade, ak možnosť sprístupňovať na trhu výrobky aj po uplynutí doby minimálnej trvanlivosti nie je upravená alebo vylúčená osobitnými predpismi vzťahujúcimi sa na dané výrobky. Od doby minimálnej trvanlivosti je potrebné odlíšiť dobu spotreby, po uplynutí ktorej už výrobok nemožno považovať za bezpečný vzhľadom na zásadnú zmenu vlastností výrobku. Dobou spotreby alebo dobou minimálnej trvanlivosti sa označujú len niektoré výrobky, ak je to dané ich povahou alebo ak táto povinnosť vyplýva zo všeobecne záväzného právneho predpisu. Výber medzi dobou spotreby a dobou minimálnej trvanlivosti nie je náhodný, je odvodený od vlastností výrobku a spravidla ho určuje výrobca.

Nariadenie (EÚ) 2023/988 síce priamo upravuje povinnosti hospodárskych subjektov, avšak v čl. 9 ods. 7, čl. 19 písm. d) a čl. 21 predmetného nariadenia sa ponecháva určenie jazyka informácií a dokumentov bližšie vymedzených v týchto ustanoveniach na členský štát, v ktorom sa výrobok sprístupňuje na trhu. Jedinou požiadavkou z nariadenia (EÚ) 2023/988 je zabezpečenie ľahkej zrozumiteľnosti informácií pre spotrebiteľov. Väčšina členských štátov upravuje tieto jazykové požiadavky držiac sa striktne svojho štátneho jazyka, príp. štátnych jazykov.

V zákone sa teda určuje jazykový režim, ktorý sa má použiť pri návode na použitie a bezpečnostných pokynoch podľa čl. 9 ods. 7 nariadenia (EÚ) 2023/988, upozorneniach a bezpečnostných pokynoch podľa čl. 19 písm. d) nariadenia (EÚ) 2023/988 a informáciách podľa čl. 21 nariadenia (EÚ) 2023/988. Možnosť súbežného používania iných jazykov a možnosť používania označení, grafických symbolov a piktogramov tým nie je dotknutá.

Odsek 4, ktorý upravuje povinnosť obchodníkov, ktorí priamo ponúkajú a predávajú výrobky spotrebiteľom a uzatvárajú s nimi spotrebiteľské zmluvy, nadväzuje na § 8 ods. 1 zákona č. 270/1995 Z. z. o štátnom jazyku Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov.

Odsek 5 upravuje jazykový režim, pokiaľ ide o výmenu informácií medzi hospodárskymi subjektmi navzájom (nie vo vzťahu k spotrebiteľom). Odsek 5 ponecháva možnosť pre podnikateľov určiť si medzi sebou jazykový režim dohodou, čo platilo aj doposiaľ, keďže zákon č. 281/2023 Z. z. túto otázku vyslovene nereguloval. Obchodníci, ktorí však od hospodárskych subjektov v predchádzajúcich článkoch dodávateľského reťazca nedostanú potrebné informácie a dokumenty v slovenskom jazyku, musia naďalej pamätať na splnenie svojej povinnosti podľa odseku 4.

V odseku 6 je upravený jazykový režim pre predaj na diaľku. Pre zabezpečenie zrozumiteľnosti informácií vymedzených v čl. 19 písm. d) nariadenia (EÚ) 2023/988 pre spotrebiteľov v Slovenskej republike sa primárne ustanovuje, aby tieto informácie boli v slovenskom jazyku. Avšak pamätá sa aj na prípady, ak prostriedok predaja na diaľku (napr. e-shop) nie je zameraný na slovenský trh. V týchto prípadoch sa umožňuje, aby boli informácie v jazyku, v ktorom sa komunikuje ponuka výrobku – napríklad ak je e-shop, ktorý nie je zameraný na spotrebiteľov

na Slovensku, prevádzkový len v anglickom jazyku, predpokladá sa, že ak je pre spotrebiteľa nakupujúceho na tejto stránke zrozumiteľný jazyk, v ktorom je komunikovaná ponuka, je pre spotrebiteľa tento jazyk dostatočne zrozumiteľný aj na prijatie upozornení a bezpečnostných pokynov podľa čl. 19 písm. d) nariadenia (EÚ) 2023/988.

Pre úplnosť je dôležité uviesť, že v § 5 ods. 2 sa ustanovuje osobitné oprávnenie pre orgány dohľadu nad trhom s cieľom zabezpečiť vymožitelnosť práva, predchádzať špekulatívnemu konaniu a podobným praktikám, ktoré nadmerne zaťažujú výkon dohľadu zo strany štátu (napr. ak by výrobca predložil technickú dokumentáciu len v čínskom jazyku alebo inom jazyku, ktorý nie je bežne zrozumiteľný v našich podmienkach).

Odsek 7 upravuje jazykový režim pre prípady, ak hospodársky subjekt chce dobrovoľne (nad rozsah povinných informácií) sprístupniť informácie, ako sú napríklad bezpečnostné pokyny, aj v digitálnej podobe pomocou elektronických technických riešení (napr. pomocou QR kódu na výrobku, obale výrobku alebo v návode na použitie). Vzhľadom na to, že ide o dobrovoľné poskytovanie informácií a elektronické technické riešenia sú flexibilnejšie, napr. požiadavka na viacero jazykových verzií nespôsobuje potrebu zväčšovania balení výrobkov, v tomto prípade sa ustanovuje povinnosť uviesť tieto informácie v slovenskom jazyku.

V odseku 9 sa vyslovene upravuje skutková podstata pre porušenie požiadaviek označovania materiálov v hlavných častiach obuvi. Ide o požiadavky vyplývajú zo smernice Európskeho parlamentu a Rady 94/11/ES zo dňa 23. marca 1994 o aproximácii zákonov, iných predpisov a správnych opatrení členských štátov o označovaní materiálov používaných v hlavných zložkách obuvi určenej na predaj spotrebiteľom (Mimoriadne vydanie Ú. v. EÚ, kap. 13/zv. 13; Ú. v. ES L 100, 19.4.1994) v platnom znení (ďalej len „smernica 94/11/ES v platnom znení“), ktorá je v súčasnosti transponovaná vo vyhláske Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 84/2008 Z. z. o označovaní materiálov použitých v hlavných častiach obuvi. Samotná vyhláška však neobsahuje sankčné ustanovenia. Doposiaľ bolo možné v tejto súvislosti uložiť sankciu za porušenie všeobecného ustanovenia o označovaní výrobkov (§ 4 ods. 2 písm. d) zákona č. 281/2023 Z. z.), avšak vzhľadom na vypustenie väčšiny povinností hospodárskych subjektov priamo zo zákona, je potrebné doplniť samostatnú skutkovú podstatu, hoci de facto nejde o novú povinnosť pre podnikateľov a nedochádza ani k zmene sadzby pokuty.

V odseku 10 sa ustanovuje povinnosť výrobcu, splnomocneného zástupcu a dovozcu zabezpečiť spätné prevzatie výrobku z dôvodu bezpečnosti podľa čl. 37 nariadenia (EÚ) 2023/988 aj vtedy, ak spotrebiteľ nemá potvrdenie o kúpe výrobku. Nejde o novú povinnosť, ale o ponechanie § 6 ods. 5 druhej vety zákona č. 281/2023 Z. z. sledujúc praktické aspekty doterajšej aplikačnej praxe. Vypustenie tohto ustanovenia by nemohlo byť vnímané tak, že menované hospodárske subjekty by mohli podmieňovať spätné prevzatie predložením dokladu o kúpe, avšak predkladateľ má za to, že pre zachovanie náležitej vymožitelnosti práv spotrebiteľov a posilnenie právnej istoty je odôvodnené ponechať dané ustanovenie v zákone.

K § 3

Orgánmi verejnej správy v oblasti všeobecnej bezpečnosti výrobkov sú orgány dohľadu nad trhom a Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo hospodárstva“).

V odsekoch 2 a 3 sú upravené oprávnenia ministerstva hospodárstva vo veciach všeobecnej bezpečnosti výrobkov.

Ministerstvo hospodárstva zastupuje Slovenskú republiku v európskej sieti orgánov členských štátov zodpovedných za bezpečnosť výrobkov (ďalej len „sieť pre bezpečnosť spotrebiteľov“) podľa čl. 30 nariadenia (EÚ) 2023/988, v sieti Únie pre súlad výrobkov podľa čl. 29 nariadenia (EÚ) 2019/1020 v platnom znení a vo výboroch podľa čl. 46 nariadenia (EÚ) 2023/988 a čl. 43 nariadenia (EÚ) 2019/1020 v platnom znení. Zároveň je oprávnené podávať žiadosť o zvolanie zasadnutia siete pre bezpečnosť spotrebiteľov. V tomto ustanovení sa určujú nie len úlohy vyplývajúce členským štátom z nariadenia (EÚ) 2023/988, ale aj niektoré úlohy vyplývajúce z nariadenia (EÚ) 2019/1020 v platnom znení, keďže v zmysle čl. 23 nariadenia (EÚ) 2023/988 sa dohľad v oblasti všeobecnej bezpečnosti výrobkov prepája s dohľadom v oblasti harmonizačných právnych predpisov Únie.

V oblasti všeobecnej bezpečnosti výrobkov vykonáva ministerstvo hospodárstva úlohu jednotného národného kontaktného miesta pre systém rýchleho varovania Safety Gate (doposiaľ bolo používané označenie RAPEX). Medzi hlavné úlohy jednotného národného kontaktného miesta patrí najmä koordinácia vnútroštátnych činností a iniciatív, ktoré súvisia so systémom rýchleho varovania Safety Gate, kontrola úplnosti oznámení nebezpečných výrobkov prostredníctvom systému rýchleho varovania Safety Gate, ktoré vypracujú orgány dohľadu nad trhom, predkladanie oznámení na validáciu Komisii a následná komunikácia s Komisiou k oznámeniam a pod.

V spolupráci s orgánom dohľadu nad trhom zabezpečuje ministerstvo hospodárstva prijatie a oznamovanie opatrení z vykonávacích aktov Komisie podľa čl. 28 nariadenia (EÚ) 2023/988 vydaných pre výrobky, ktoré predstavujú vážne riziko. Ministerstvo hospodárstva je v tejto súvislosti oprávnené podávať žiadosť o prijatie alebo preskúmanie potreby prijatia opatrenia Únie proti výrobkom, ktoré predstavujú vážne riziko podľa čl. 28 nariadenia (EÚ) 2023/988, z vlastnej iniciatívy alebo na základe odôvodnenej žiadosti orgánu dohľadu nad trhom.

Podľa čl. 29 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2023/988, ak orgány dohľadu nad trhom v rôznych členských štátoch dospejú na základe ich vlastného vyšetrovania a posúdenia rizika k odlišným záverom, pokiaľ ide o identifikovanie rizika alebo úroveň rizika, ktorýkoľvek členský štát môže vec postúpiť Komisii so žiadosťou o jej stanovisko k tejto veci a Komisia bez zbytočného odkladu vydá stanovisko k identifikovaniu rizika alebo prípadne úrovni rizika príslušného výrobku. V prípade, že sa táto vec Komisii nepostúpi, Komisia môže napriek tomu vydať stanovisko z vlastného podnetu. Na účely vydania stanoviska uvedeného v tomto odseku môže Komisia požiadať o príslušné informácie a dokumenty a vyzve všetky členské štáty, aby vyjadrili svoje názory. V tejto súvislosti ministerstvo hospodárstva zabezpečuje informovanie orgánu dohľadu nad trhom o prijatí stanoviska Komisie k rozdielom v posúdení rizika, pričom je zároveň oprávnené podávať žiadosť o vydanie stanoviska Komisie k rozdielom v posúdení rizika na základe odôvodnenej žiadosti orgánu dohľadu nad trhom a vyjadrovať sa na základe výzvy Komisie k podkladom na vydanie stanoviska Komisie k rozdielom v posúdení rizika.

Ministerstvo hospodárstva ďalej plní úlohy jednotného úradu pre spoluprácu podľa čl. 10 ods. 3 nariadenia (EÚ) 2019/1020 v platnom znení, poskytuje pomoc pri vzájomnej cezhraničnej pomoci medzi orgánmi dohľadu nad trhom a reprezentuje koordinovanú pozíciu orgánov dohľadu nad trhom a colného orgánu, vypracúva a oznamuje vnútroštátnu stratégiu dohľadu nad trhom v spolupráci s orgánmi dohľadu nad trhom, colným orgánom a Úradom pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo Slovenskej republiky a súhrn vnútroštátnej stratégie dohľadu nad trhom zverejňuje na svojom webovom sídle a zabezpečuje v spolupráci s orgánmi

dohľadu nad trhom podávanie správ podľa čl. 24 nariadenia (EÚ) 2023/988 a informácií k hodnoteniu a preskúmaniu nariadenia (EÚ) 2023/988.

K § 4

Dohľad nad dodržiavaním ustanovení tohto zákona, nariadenia (EÚ) 2023/988 a čl. 4 ods. 3 nariadenia (EÚ) 2019/1020 v platnom znení vykonáva Slovenská obchodná inšpekcia (ďalej len „SOI“) a ostatné orgány dohľadu nad trhom podľa § 26 zákona č. 56/2018 Z. z. o posudzovaní zhody výrobku, sprístupňovaní určeného výrobku na trhu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 56/2018 Z. z.“), príp. podľa iných právnych predpisov, keďže niektoré harmonizačné právne predpisy Únie nespadajú pod režim zákona č. 56/2018 Z. z. Tieto ostatné orgány dohľadu nad trhom vykonávajú dohľad nad dodržiavaním povinností podľa tohto zákona, nariadenia (EÚ) 2023/988 a čl. 4 ods. 3 nariadenia (EÚ) 2019/1020 v platnom znení v prípade, ak niektoré aspekty a riziká alebo kategórie rizík na výrobky, ktoré patria do ich pôsobnosti, nie sú pokryté osobitnými sektorovými predpismi (napr. čl. 19 a čl. 22 ods. 1 až 6, 10 a 12 nariadenia (EÚ) 2023/988).

V odseku 3 je upravený dohľad nad dodržiavaním povinností podľa § 2 ods. 1 zákona. Dohľad nad dodržiavaním predmetnej povinnosti vykonáva orgán dohľadu nad trhom príslušný pre dohľad nad bezpečnosťou výrobku podľa tohto zákona alebo osobitného predpisu, ktorým môže byť orgán napr. podľa § 23 zákona č. 67/2010 Z. z. o podmienkach uvedenia chemických látok a chemických zmesí na trh a o zmene a doplnení niektorých zákonov (chemický zákon) alebo § 26 zákona č. 56/2018 Z. z. v znení neskorších predpisov.

V odseku 5 je upravený postup orgánov dohľadu nad trhom pri kontrole výrobkov, ktoré vstupujú na trh EÚ. Všetky výrobky sprístupnené na trhu Únie musia byť v súlade s platnými právnymi predpismi EÚ bez ohľadu na ich pôvod. Najúčinnnejším prístupom, ako zabrániť vstupu nevyhovujúcich výrobkov alebo výrobkov predstavujúcich riziko do EÚ, je vykonávanie kontrol počas procesu dovozu, a to pred prepustením výrobkov do voľného obehu a umožnením ich následného pohybu v rámci EÚ. V tejto súvislosti je dôležité, aby orgány dohľadu nad trhom pri kontrolách výrobkov, ktoré vstupujú na trh EÚ, spolupracovali s colnými orgánmi.

Odsek 6 upravuje oprávnenia a povinnosti orgánov dohľadu nad trhom v rámci cezhraničnej spolupráce. Cezhraničnou spoluprácou možno rozumieť účelnú spoluprácu a výmenu informácií medzi orgánmi dohľadu nad trhom a orgánmi dohľadu nad trhom členských štátov, Komisiou a príslušnými agentúrami Únie.

Ďalšie oprávnenia a povinnosti orgánov dohľadu nad trhom sú upravené v odsekoch 7 a 8 tak, aby bolo zabezpečené plnenie úloh členského štátu podľa nariadenia (EÚ) 2023/988, ktoré je cez svoj čl. 23 úzko previazané aj na nariadenie (EÚ) 2019/1020 v platnom znení.

K § 5

V súvislosti s novými výzvami, ktoré prináša technologický pokrok, je nevyhnutné, aby orgány dohľadu nad trhom mali dostatočné oprávnenia pri výkone dohľadu, ktoré by zabezpečili kvalitný a rýchly výkon dohľadu. Oproti predošlej právnej úprave sa v zákone oprávnenia orgánov dohľadu nad trhom viac precizujú (v zmysle formulácií použitých v nariadení (EÚ) 2023/988 a v nariadení (EÚ) 2019/1020 v platnom znení), pričom orgánom dohľadu nad trhom

pribudli aj ďalšie nevyhnutné oprávnenia. Nariadenie (EÚ) 2023/988 nevytvára vlastný režim dohľadu a spolupráce medzi členskými štátmi a Komisiou. Nadväzuje na už existujúci režim platný pre harmonizačné právne predpisy Únie podľa nariadenia (EÚ) 2019/1020 v platnom znení (pozri čl. 23 nariadenia (EÚ) 2023/988).

Vzhľadom na uvedené obsahuje odsek 1 prehľadnú úpravu oprávnení orgánov dohľadu nad trhom pri výkone dohľadu nad bezpečnosťou výrobkov a postup orgánov dohľadu nad trhom. Vo všeobecnosti je orgán dohľadu nad trhom oprávnený pri výkone dohľadu vyžadovať od hospodárskych subjektov a prevádzkovateľov online trhov prístup ku všetkým potrebným dokumentom a informáciám [čl. 23 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2023/988 v spojení s čl. 14 ods. 4 písm. a) nariadenia (EÚ) 2019/1020 v platnom znení], vyžiadať si a zaistiť kópie týchto dokumentov a informácií [čl. 23 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2023/988 v spojení s čl. 14 ods. 4 písm. a) nariadenia (EÚ) 2019/1020 v platnom znení], v nevyhnutnom rozsahu a na nevyhnutný čas odobrať dokumenty a nosiče dát [ide o právomoc podporujúcu vymožitelnosť práva v oblasti všeobecnej bezpečnosti výrobkov pre situácie, ak kontrolovaná osoba nebude súčinná pri poskytovaní informácií a dokumentov], požadovať od hospodárskeho subjektu informácie o dodávateľskom reťazci a množstve výrobku na trhu a o iných modeloch výrobkov, ktoré majú rovnaké technické vlastnosti [čl. 23 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2023/988 v spojení s čl. 14 ods. 4 písm. b) nariadenia (EÚ) 2019/1020 v platnom znení], vykonávať kontroly na mieste a fyzické kontroly výrobkov [čl. 23 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2023/988 v spojení s čl. 14 ods. 4 písm. d) a e) nariadenia (EÚ) 2019/1020 v platnom znení], odoberať vzorky výrobkov [čl. 23 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2023/988 v spojení s čl. 14 ods. 4 písm. j) nariadenia (EÚ) 2019/1020 v platnom znení], zabezpečiť skúšky na overenie vlastností, kvality alebo bezpečnosti výrobku [čl. 23 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2023/988 v spojení s čl. 14 ods. 4 písm. j) nariadenia (EÚ) 2019/1020 v platnom znení], vykonávať kontrolné nákupy vrátane tzv. mystery shoppingu [čl. 23 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2023/988 v spojení s čl. 14 ods. 4 písm. j) nariadenia (EÚ) 2019/1020 v platnom znení] – bližšie pozri § 7 návrhu zákona, požadovať od výrobcu informácie o iných výrobkoch, ktoré boli vyrobené rovnakým postupom, obsahujú rovnaké komponenty alebo sú súčasťou tej istej výrobnnej šarže [čl. 23 ods. 3 nariadenia (EÚ) 2023/988], požadovať od hospodárskeho subjektu, aby poskytol informácie potrebné na zistenie vlastníctva webovej stránky [čl. 23 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2023/988 v spojení s čl. 14 ods. 4 písm. c) nariadenia (EÚ) 2019/1020 v platnom znení], požadovať od hospodárskeho subjektu, aby z online rozhrania odstránil obsah, ktorý sa vzťahuje na výrobok predstavujúci vážne riziko, alebo zverejnil upozornenie pre spotrebiteľov, ktorí pristupujú k online rozhraniu [čl. 23 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2023/988 v spojení s čl. 14 ods. 4 písm. k) bodom i) nariadenia (EÚ) 2019/1020 v platnom znení] a využívať dôkazy získané orgánom dohľadu nad trhom v inom členskom štáte [čl. 23 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2023/988 v spojení s čl. 11 ods. 6 nariadenia (EÚ) 2019/1020 v platnom znení].

Hospodársky subjekt, nad ktorým sa vykonáva dohľad, je povinný uhradiť náklady na odber vzoriek a na vykonanie skúšok na overenie vlastností, kvality alebo bezpečnosti výrobku a ďalšie s tým súvisiace náklady, ak orgán dohľadu nad trhom zistil porušenie povinnosti hospodárskeho subjektu, nad ktorým sa vykonáva dohľad, alebo ak vlastnosti, kvalita alebo bezpečnosť výrobku nevyhovujú deklarovaným alebo určeným požiadavkám. Uvedené ustanovenie by malo pôsobiť preventívne a viesť k tomu, aby na trh neboli uvádzané výrobky, ktoré nespĺňajú požiadavky na bezpečnosť podľa tohto zákona, a zároveň slúžiť na pokrytie nákladov, ktoré vznikli štátu pri dokazovaní tohto skutkového stavu [čl. 23 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2023/988 v spojení s čl. 15 nariadenia (EÚ) 2019/1020 v platnom znení]. V praxi bolo doposiaľ nejasné, akým spôsobom sa má naložiť s pozostatkami odobratých vzoriek - v niektorých prípadoch ich dohliadané osoby požadujú vydať, v niektorých prípadoch je nutné

ich uchovať ako dôkazy, ale nepotrebné zostatky je nutné zničiť, neraz s požiadavkou ich kvalifikovanej likvidácie. Rozhodovanie o naložení so zostatkami sa preto zveruje orgánu dohľadu nad trhom s prihliadnutím na okolnosti konkrétneho prípadu. Nadväzuje sa na novú úpravu v § 13 zákona č. 108/2024 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 108/2024 Z. z.“).

K § 6

V predmetnom ustanovení sú upravené opatrenia, ktoré môže orgán dohľadu nad trhom za určitých okolností uložiť hospodárskym subjektom a prevádzkovateľom online trhov pri výkone dohľadu, zásady ukladania týchto opatrení, ich doručovanie a námietky voči týmto opatreniam.

Ustanovenie odzrkadľuje v súčasnosti zavedené postupy orgánov dohľadu nad trhom používaných v platných právnych predpisoch EÚ v oblasti dohľadu nad trhom tak, aby bolo ustálené používanie pojmov nápravné opatrenia, dobrovoľné opatrenia a opatrenia. Nápravným opatrením sa rozumie každé opatrenie prijaté hospodárskym subjektom s cieľom odstrániť nesúlad, ak ho o to požiadá orgán dohľadu nad trhom alebo z vlastnej iniciatívy hospodárskeho subjektu. Dobrovoľným opatrením sa rozumie nápravné opatrenie, ak ho nevyžaduje orgán dohľadu nad trhom.

Orgány dohľadu nad trhom majú podporovať prijímanie dobrovoľných opatrení hospodárskymi subjektmi a prevádzkovateľmi online trhov. Hospodársky subjekt a prevádzkovateľ online trhu môže navrhnúť a prijať dobrovoľné opatrenie skôr, ako orgán dohľadu nad trhom pristúpi k uloženiu povinných nápravných opatrení. Ak je dobrovoľné opatrenie zo strany hospodárskeho subjektu a prevádzkovateľa online trhu primerané a dostatočné, orgán dohľadu nad trhom nepristúpi k ukladaniu povinných nápravných opatrení a v spojení s § 9 ods. 14 nezačne správne konanie a neuloží hospodárskemu subjektu a prevádzkovateľovi online trhu pokutu.

V prípade, ak by výrobok mohol za určitých okolností predstavovať riziko, je orgán dohľadu nad trhom oprávnený určiť podmienku obchodovania s týmto výrobkom alebo požadovať, aby bol výrobok označený rizikami, ktoré môže použitie výrobku predstavovať.

V prípade, že orgán dohľadu nad trhom identifikuje nebezpečný výrobok na trhu alebo výrobok, ktorý nespĺňa požiadavky tohto zákona, nariadenia (EÚ) 2023/988 alebo čl. 4 ods. 3 nariadenia (EÚ) 2019/1020 v platnom znení, spravidla najprv požiadá hospodársky subjekt, aby prijal primerané nápravné opatrenie. Ak hospodársky subjekt toto opatrenie neprijme alebo nesplní zákonom stanoveným spôsobom, je orgán dohľadu oprávnený uložiť taxatívne vymedzené obmedzujúce opatrenia podľa odseku 5, pričom v prípade ich nesplnenia môže, okrem uloženia sankcie podľa § 9, zabezpečiť ich splnenie na náklady hospodárskeho subjektu.

Orgány dohľadu nad trhom by mali posúdiť najvhodnejšie opatrenia, ktoré je potrebné prijať na individuálnom základe a so zreteľom na závažnosť hroziaceho rizika a zásadu predbežnej opatrnosti.

V prípade, ak hospodársky subjekt nevyhoví žiadosti orgánu dohľadu nad trhom, aby z online rozhrania odstránil obsah, ktorý sa vzťahuje na výrobok predstavujúci vážne riziko, alebo zverejnil upozornenie pre spotrebiteľov, ktorí pristupujú k online rozhraniu, môže orgán dohľadu nad trhom vydať opatrenie o blokovaní v rozsahu odstránenia obsahu z online

rozhrania alebo zverejnenia upozornenia pre spotrebiteľov, ktorí pristupujú k online rozhraniu. Na vydanie opatrenia o blokovaní sa vzťahuje § 34 ods. 4 až 12 zákona č. 108/2024 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V záujme zjednocovania aplikačnej praxe sa v zákone osobitne neupravuje procesný režim ukladania tohto typu opatrení, len sa odkazuje na nedávno prijatú úpravu v novom zákone o ochrane spotrebiteľa.

K § 7

Pri súčasných trhových podmienkach sa javí ako efektívny nástroj pre výkon dohľadu vykonávanie kontrolného nákupu. Kontrolný nákup môže mať rôzne formy – orgán dohľadu nad trhom vykoná kontrolný nákup po svojej identifikácii, kontrolný nákup pod utajenou totožnosťou a kontrolný nákup vykonaný nepriamo. Prvá forma kontrolného nákupu predstavuje spravidla najmenej efektívnu možnosť, keďže samotná vedomosť o prebiehajúcej kontrole môže viesť u dohliadanej osoby k zmene jej prirodzeného správania, a tým k zmareniu účelu dohľadu. Kontrolný nákup pod utajenou totožnosťou pomenúva prípady, keď zamestnanec orgánu dohľadu nad trhom vystupuje ako bežný spotrebiteľ bez predošlého preukázania účelu nákupu a svojej príslušnosti k orgánu dohľadu nad trhom (kontrolný nákup pod utajenou totožnosťou – tzv. mystery shopping). Kontrolný nákup sa môže vykonať aj nepriamo (t. j. prostredníctvom tretej osoby – poverenej osoby). Pojmy „pod utajenou totožnosťou“ a „nepriamo“ sa preto používajú v texte návrhu zákona kumulatívne. Zároveň sa počíta s tým, ak v budúcnosti dôjde k vzniku nových foriem mystery shoppingu, napr. s použitím nepravdej totožnosti.

S cieľom, aby potenciálne všetky orgány dohľadu nad trhom, aj iné ako SOI, disponovali touto kompetenciou, sa upravuje aj v návrhu zákona. Vychádza sa pritom z už existujúceho režimu v § 31 zákona č. 108/2024 Z. z. a § 5a zákona č. 128/2002 Z. z. o štátnej kontrole vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, aby sa zabezpečila konzistentnosť v aplikačnej praxi.

K § 8

Predmetné ustanovenie predstavuje implementáciu čl. 22 ods. 4 a 5 nariadenia (EÚ) 2023/988 v súlade s čl. 9 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2022/2065 z 19. októbra 2022 o jednotnom trhu s digitálnymi službami a o zmene smernice 2000/31/ES (akt o digitálnych službách) (Ú. v. EÚ L 277, 27.10.2022) (ďalej len „nariadenie (EÚ) 2022/2065“). V záujme zachovania konzistentnej aplikačnej praxe, pokiaľ ide o príkazy v zmysle čl. 9 nariadenia (EÚ) 2022/2065, sa v návrhu zákona zohľadňuje aj znenie § 153 zákona č. 264/2022 Z. z. mediálnych službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o mediálnych službách) v znení zákona č. 203/2024 Z. z.

Orgán dohľadu nad trhom môže vo vzťahu k ponuke nebezpečného výrobku na online trhu vydať príkaz konať proti nezákonnému obsahu, ktorým prevádzkovateľovi online trhu uloží povinnosť odstrániť nezákonný obsah, znemožniť prístup k nezákonnému obsahu alebo zverejniť upozornenie pre spotrebiteľov, ktorí pristupujú k online rozhraniu prevádzkovateľa online trhu. Za nezákonný obsah sa na účely tohto ustanovenia považuje len ponuka nebezpečného výrobku, ako to vyplýva z čl. 22 ods. 4 nariadenia (EÚ) 2023/988, t. j. tento príkaz by nemal slúžiť napr. na odstraňovanie len administratívnych nedostatkov, ak samotný výrobok nie je nebezpečný. V odseku 2 sú taxatívne vymedzené obsahové náležitosti príkazu konať proti nezákonnému obsahu.

O vydaní príkazu konať proti nezákonnému obsahu musí orgán dohľadu nad trhom informovať prostredníctvom svojho webového sídla, prípadne aj iným vhodným spôsobom. Keďže ide o odklon od úpravy doručovania rozhodnutí podľa správneho poriadku, je potrebné priamo v zákone uviesť odkaz na osobitný režim doručovania v zmysle čl. 9 ods. 2 písm. c) nariadenia (EÚ) 2022/2065. Orgán dohľadu nad trhom o vydaní príkazu a vykonaní príkazu informuje koordinátora digitálnych služieb, ktorým je Rada pre mediálne služby.

Každý, kto sa cíti byť účinkami príkazu konať proti nezákonnému obsahu dotknutý na svojich právach môže voči tomuto príkazu podať námietku. Prevádzkovateľ online trhu musí byť v príkaze poučený o možnosti podať námietku proti príkazu. Z dôvodu posilnenia právnej istoty je priamo v zákone stanovená lehota, v ktorej je možné podať námietky voči príkazom konať proti nezákonnému obsahu, a to konkrétne do piatich pracovných dní odo dňa doručenia príkazu. Podanie námietky nemá odkladný účinok a nevzťahujú sa naň ustanovenia správneho poriadku. Orgán dohľadu nad trhom môže uznať námietku za plne dôvodnú, čiastočne dôvodnú alebo nedôvodnú. V prípade, ak orgán dohľadu nad trhom uzná námietku za plne alebo čiastočne dôvodnú, vydá rozhodnutie, ktorým zruší alebo nahradí pôvodný príkaz. V prípade, ak orgán dohľadu nad trhom neuzná námietku za dôvodnú, vydá rozhodnutie o zamietnutí námietky. O zamietnutí námietky je orgán dohľadu nad trhom povinný informovať jej podávateľa, pričom rozhodnutie o zamietnutí námietky je orgán dohľadu nad trhom povinný zverejniť prostredníctvom svojho webového sídla.

Prevádzkovateľ online trhu je povinný bez zbytočného odkladu informovať orgán dohľadu nad trhom, ktorý príkaz vydal alebo každý iný orgán uvedený v príkaze o vykonaní príkazu, pričom musí uviesť, či a kedy sa príkaz vykonal. V prípade, ak prevádzkovateľ online trhu neinformuje orgán dohľadu nad trhom o vykonaní príkazu, orgán dohľadu nad trhom podá podnet koordinátorovi digitálnych služieb na porušenie povinnosti podľa čl. 9 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2022/2065.

K § 9

Z dôvodu prehľadnosti boli sankcie v odsekoch 1 až 9 rozdelené podľa toho, kto je za porušenie povinnosti zodpovedný. V porovnaní s pôvodnou právnou úpravou došlo k rozšíreniu subjektov, ktoré majú byť sankcionované za porušenie povinností v oblasti všeobecnej bezpečnosti výrobkov. Konkrétne sa sankcie rozšírili aj na prevádzkovateľov online trhov a zodpovedné osoby v prípade výrobkov uvádzaných na trh EÚ podľa čl. 16 nariadenia (EÚ) 2023/988.

Dolné a horné hranice sadzieb pokút, ktoré majú byť hospodárskemu subjektu alebo prevádzkovateľovi online trhu uložené orgánom dohľadu nad trhom za porušenie povinností, sú upravené na úrovni dolných a horných hraníc sadzieb pokút v zmysle zákona č. 281/2023 Z. z.

Orgán dohľadu nad trhom uloží pokutu za porušenie povinnosti podľa čl. 5 nariadenia (EÚ) 2023/988 len hospodárskemu subjektu zodpovednému za prvé sprístupnenie výrobku na trhu Slovenskej republiky, ktorý má sídlo alebo miesto podnikania na území Slovenskej republiky; uvedené platí aj v prípade organizačnej zložky alebo iného organizačného útvaru podniku. Zmenou oproti doterajšej právnej úprave je, že uvedené neplatí, ak hospodársky subjekt sprístupňuje výrobok na trhu aj po tom, čo ho hospodársky subjekt v dodávateľskom reťazci informoval o tom, že sa domnieva alebo má dôvod sa domnievať, že výrobok je nebezpečným výrobkom, alebo po tom, čo oznámenie o nebezpečnom výrobku bolo zverejnené na portáli Safety Gate. Rovnako uvedené nemá platiť, ak pôjde o porušenie celounijného opatrenia

spočívajúceho v zákaze, pozastavení alebo obmedzení uvádzania na trh výrobku, ktorý predstavuje vážne riziko – tieto opatrenia prijíma Komisia (v novom nariadení EÚ je právnym základom čl. 28). Nadväzuje sa na prvotné skúsenosti po začatí aplikovania zákona č. 281/2023 Z. z. Ak hospodársky subjekt má informáciu alebo podozrenie, že výrobok je nebezpečný, musí v záujme ochrany zdravia a bezpečnosti spotrebiteľov konať. Ak nekoná, neprijme dobrovoľné opatrenie, nie je opodstatnené ho oslobodzovať od sankcie. Obdobne to platí aj v prípade plošného opatrenia Únie, že určitý výrobok alebo kategória či skupina výrobkov predstavujú vážne riziko pre zdravie a bezpečnosť spotrebiteľov. Riziko pre spotrebiteľov je v týchto prípadoch natoľko zásadné, že orgán dohľadu má mať k dispozícii všetky opatrenia na presadzovanie práva.

V odsekoch 14 a 15 je upravená povinnosť orgánov dohľadu nad trhom nezačať správne konanie a neuložiť pokutu hospodárskemu subjektu a prevádzkovateľovi online trhu v prípade, ak prijme a splní dobrovoľné opatrenie primerané a dostatočné vzniknutej situácii (rizikám), prípadne pri porušení niektorých administratívnych povinností, ak hospodársky subjekt prijme a splní nápravné opatrenie uložené orgánom dohľadu vo vzťahu k porušeniam zákona alebo niektorým porušeniam nariadenia (EÚ) 2023/988. V odseku 15 sa rovnako v nadväznosti na prvotné skúsenosti po začatí aplikovania zákona č. 281/2023 Z. z. vynímajú spod „druhej šance“ prípady, ak hospodársky subjekt sprístupňuje výrobok na trhu aj po tom, čo ho hospodársky subjekt v dodávateľskom reťazci informoval o tom, že sa domnieva alebo má dôvod sa domnievať, že výrobok je nebezpečným výrobkom, po tom, čo oznámenie o nebezpečnom výrobku bolo zverejnené na portáli Safety Gate, alebo v prípade porušenia opatrenia Únie spočívajúceho v zákaze, pozastavení alebo obmedzení uvádzania na trh výrobku, ktorý predstavuje vážne riziko. Platí, že ak hospodársky subjekt má informáciu alebo podozrenie, že výrobok je nebezpečný, musí v záujme ochrany zdravia a bezpečnosti spotrebiteľov konať.

Pri rozhodovaní o výške pokuty orgán dohľadu nad trhom prihliada najmä na závažnosť, rozsah, následky a čas trvania protiprávneho konania a na rozsah a mieru hroziacej alebo spôsobenej ujmy.

K § 10

Výmena informácií o nebezpečných výrobkoch nájdených na trhu Únie prebieha medzi Komisiou na jednej strane a členskými štátmi na strane druhej a medzi členskými štátmi navzájom prostredníctvom systému rýchleho varovania Safety Gate (doposiaľ bol systém známy pod označením RAPEX). V rámci systému rýchleho varovania Safety Gate vykonáva ministerstvo hospodárstva úlohu jednotného národného kontaktného miesta, v rámci ktorého zabezpečuje najmä odosielanie a prijímanie oznámení a následných oznámení o nebezpečných výrobkoch medzi Komisiou a orgánmi dohľadu nad trhom. Je potrebné poznamenať, že systém rýchleho varovania Safety Gate sa nevyužíva len na komunikáciu o výrobkoch, na ktoré sa vzťahujú požiadavky všeobecnej bezpečnosti, ale tiež pri výrobkoch, na ktoré sa vzťahujú harmonizačné právne predpisy Únie (okrem potravín a liekov).

Informačný tok a odosielanie oznámení o nebezpečných výrobkoch funguje obojsmerne, tak od orgánov dohľadu nad trhom cez ministerstvo hospodárstva Komisie, ako aj od iných členských štátoch po validáciu Komisie (cez ministerstvo hospodárstva) príslušným orgánom dohľadu nad trhom. Všetky strany budú pri výmene informácií postupovať podľa kapitoly VI nariadenia (EÚ) 2023/988, vykonávacích predpisov, ktorých prijatie pre systém rýchleho varovania Safety Gate predpokladá nariadenie (EÚ) 2023/988 (zatiaľ bolo prijaté len vykonávacie nariadenie Komisie (EÚ) 2024/1740 z 21. júna 2024, ktorým sa stanovujú pravidlá uplatňovania nariadenia

Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/988, pokiaľ ide o spôsoby, akými spotrebitelia a iné zainteresované strany informujú Komisiu o výrobkoch, ktoré by mohli predstavovať riziko pre zdravie a bezpečnosť spotrebiteľov, a spôsoby postupovania takýchto informácií dotknutým vnútroštátnym orgánom (Ú. v. EÚ L, 2024/1740, 24.6.2024), ale ďalšie sú vo fáze prípravy), prípadne podľa odporúčaní/usmernení Komisie. Popri tom bude pre vnútroštátnu koordináciu relevantné aj predmetné ustanovenie.

Oproti doterajšej právnej úprave vzniká členským štátom povinnosť oznamovať nie len opatrenia voči výrobkom, ktoré predstavujú vážne riziko, ale aj opatrenia voči výrobkom, ktoré predstavujú menšie ako vážne riziko. Opatrenia voči výrobkom, ktoré predstavujú vážne riziko, sa budú oznamovať tak ako doposiaľ cez systém rýchleho varovania Safety Gate (doposiaľ RAPEX). Opatrenia voči výrobkom, ktoré predstavujú menšie ako vážne riziko, sa môžu tiež oznamovať cez systém rýchleho varovania Safety Gate, v takom prípade bude platiť rovnaký režim vnútroštátnej koordinácie ako pri oznámeniach voči výrobkom, ktoré predstavujú vážne riziko, ale môžu sa oznamovať aj prostredníctvom systému ICSMS podľa čl. 34 nariadenia (EÚ) 2019/1020 v platnom znení.

Hoci čl. 26 nariadenia (EÚ) 2023/988 ustanovuje pre oznámenia členských štátov lehotu štyroch pracovných dní od prijatia opatrenia, na národnej úrovni sa navrhuje lehota troch pracovných dní pre oznámenie orgánu dohľadu nad trhom smerom k ministerstvu hospodárstva a štvrtý pracovný deň bude pre ministerstvo hospodárstva na kontrolu a validáciu oznámenia a jeho zaslanie Komisii.

K § 11

Predmetné ustanovenie vymedzuje vzťah medzi zákonom a všeobecným predpisom o správnom konaní, ktorým je správny poriadok.

K § 12

Ministerstvo hospodárstva môže v prípade potreby vydať všeobecne záväzné právne predpisy o požiadavkách na bezpečnosť výrobkov a o podrobnostiach o sprístupňovaní výrobkov na trhu, vrátane ich označovania. Ministerstvo hospodárstva túto právomoc aplikuje najmä v prípade prijatia špecifických, spravidla časovo obmedzených usmernení a odporúčaní Komisie ku konkrétnym druhom výrobkov (v minulosti napr. k zábavným zapalovačom). Jednou z týchto naďalej relevantných regulácií je označovanie materiálov v hlavných častiach obuvi (vyhláška Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 84/2008 Z. z. o označovaní materiálov použitých v hlavných častiach obuvi).

K § 13

Prechodné ustanovenia upravujú režim posudzovania bezpečnosti výrobkov, dohľadu a konaní začatých a neskončených pred začiatkom účinnosti zákona.

Odsek 4 upravuje režim vyhlášky Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky č. 84/2008 Z. z. o označovaní materiálov použitých v hlavných častiach obuvi (ďalej len „vyhláška“). Táto vyhláška je obsahovo stále relevantná a aktuálna, nedošlo ani k zmene smernice 94/11/ES v platnom znení, ktorú vyhláška transponuje. Z tohto dôvodu sa ustanovuje, že vyhláška sa považuje za vykonávací predpis podľa § 12 až do prijatia novej vyhlášky (max. do 31. 12. 2026).

K § 14

Ide o transpozíčné ustanovenie. Nakoľko niektoré ustanovenia zákona predstavujú transpozíciu smernice 94/11/ES v platnom znení, uvádza sa táto smernica v zozname právne záväzných aktov EÚ preberaných týmto zákonom.

K § 15

Zákonom sa zrušuje zákon č. 281/2023 Z. z., ktorý predstavoval transpozíciu smernice 2001/95/ES a smernice Rady 87/357/EHS. Nakoľko však bolo prijaté nové nariadenie (EÚ) 2023/988, ktoré ruší a nahrádza smernicu 2001/95/ES a smernicu 87/357/EHS, bolo potrebné v dôsledku značného rozsahu legislatívno-technických zmien, ktoré prináša nové nariadenie, zrušiť a nahradiť zákon č. 281/2023 Z. z. novým zákonom. Pri príprave implementácia nariadenia (EÚ) 2023/988 formou novely zákona č. 281/2023 Z. z. bolo zistené, že väčšinu ustanovení (napr. k povinnostiam hospodárskych subjektov, sankcie) bolo potrebné vypustiť alebo legislatívno-technicky prepracovať. Vzhľadom na rozsah zmien bola zvolená forma návrhu nového zákona.

K Čl. II (zákon č. 128/2002 Z. z. o štátnej kontrole vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov)

K bodom 1 a 2

Ide o úpravu poznámok pod čiarou vzhľadom na zmenu v pôsobnosti SOI v oblasti energetickej inšpekcie zákonom č. 143/2024 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony, a aktualizáciu niektorých citovaných predpisov. Z poznámky pod čiarou k odkazu 1a) sa vypúšťa aj citácia nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2018/302 z 28. februára 2018 o riešení neodôvodneného geografického blokovania a iných foriem diskriminácie z dôvodu štátnej príslušnosti, miesta bydliska alebo sídla zákazníkov na vnútornom trhu, ktorým sa menia nariadenia (ES) č. 2006/2004 a (EÚ) 2017/2394 a smernica 2009/22/ES (Ú. v. EÚ L 60I, 2. 3. 2018) z dôvodu podriadenia tohto nariadenia EÚ pod režim zákona č. 108/2024 Z. z. V odkaze 10b) ide o aktualizáciu výpočtu právnych predpisov, ktoré sa vzťahujú na procesné postupy SOI.

K bodu 3

Upravuje sa odkaz na legálnu definíciu pojmu online rozhranie, keďže tento pojem je v čl. 3 ods. 15 nariadenia (EÚ) 2023/988 vymedzený širšie ako v čl. 3 ods. 15 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/2394 z 12. decembra 2017 o spolupráci medzi národnými orgánmi zodpovednými za presadzovanie právnych predpisov na ochranu spotrebiteľa a o zrušení nariadenia (ES) č. 2006/2004 (Ú. v. EÚ L 345, 27. 12. 2017) v platnom znení. Keďže SOI má pôsobnosť vo vzťahu k obojm týmto predpisom, je vhodnejšie použiť odkaz na širšie vymedzenie pojmu online rozhranie v nariadení (EÚ) 2022/988, ktoré v sebe zahŕňa aj online rozhranie v zmysle nariadenia (EÚ) 2017/2394 v platnom znení.

K bodu 4

Upravujú sa oprávnenia inšpektorov SOI vo vzťahu k oprávneniam orgánov dohľadu nad trhom v čl. I § 6 a § 8 návrhu zákona. Ide o určenie funkčnej príslušnosti v rámci SOI.

K bodu 5

Aktualizuje sa poznámka pod čiarou tak, aby reflektovala aj pôsobnosť SOI vo vzťahu k čl. I návrhu zákona, nariadeniu (EÚ) 2023/988 a nariadeniu (EÚ) 2019/1020 v platnom znení.

K bodu 6

Aktualizuje sa poznámka pod čiarou v nadväznosti na čl. I návrhu zákona a nariadenie (EÚ) 2023/988.

K bodu 7

Aktualizuje sa poznámka pod čiarou v nadväznosti na zrušenie nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 397/1999 Z. z., ktorým sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách a postupoch posudzovania zhody na strelné zbrane a strelivo v znení neskorších predpisov, a prijatie zákona č. 64/2019 Z. z. o sprístupňovaní strelných zbraní a streliva na civilné použitie na trhu v znení neskorších predpisov.

K bodom 8 a 9

Vzhľadom na zrušenie smernice 2001/95/ES sa zo zákona č. 128/2002 Z. z. vypúšťa transpozičné ustanovenie a transpozičná príloha, ktorá obsahovala len citáciu smernice 2001/95/ES.

K Čl. III (zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov)

Článok novelizuje zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dani z príjmov“). V platnom znení je pojem nebezpečný výrobok definovaný cez odkaz na zákon č. 281/2023 Z. z. Vzhľadom na jeho navrhované zrušenie a skutočnosť, že čl. I návrhu zákona neobsahuje definíciu nebezpečného výrobku, ale táto je obsiahnutá priamo v nariadení (EÚ) 2023/988, navrhuje sa aktualizácia poznámky pod čiarou k odkazu 105a) na účely zákazu uplatňovania daňových výdavkov pri likvidácii zásob nebezpečného tovaru v zmysle § 21 ods. 2 písm. m) zákona o dani z príjmov.

K Čl. IV (zákon č. 264/2022 Z. z. o mediálnych službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o mediálnych službách) v znení neskorších predpisov)

Čl. 22 nariadenia (EÚ) 2023/988 upravuje osobitné povinnosti prevádzkovateľov online trhov v súvislosti s bezpečnosťou výrobkov. Prevádzkovatelia online trhov sú subkategóriou poskytovateľov sprostredkovateľských služieb. Horizontálnu reguláciu pre poskytovateľov sprostredkovateľských služieb prinieslo nariadenie (EÚ) 2022/2065. Čl. 22 nariadenia (EÚ) 2023/988 predstavuje osobitnú právnu úpravu vo vzťahu k nariadeniu (EÚ) 2022/2065. Niektoré odseky čl. 22 nariadenia (EÚ) 2023/988 sú inšpirované povinnosťami vyplývajúcimi z nariadenia (EÚ) 2022/2065 a majú sa aplikovať popri povinnostiach podľa nariadenia (EÚ) 2022/2065, niektoré odseky čl. 22 nariadenia (EÚ) 2023/988 len špecifikujú povinnosti vyplývajúce z nariadenia (EÚ) 2022/2065 a budú sa v prípade prevádzkovateľov online trhov aplikovať súbežne. Podľa usmernenia, ktorá poskytla členským štátom Komisia, sa preto niektoré povinnosti podľa čl. 22 nariadenia (EÚ) 2023/988 budú dohliadať v režime nariadenia (EÚ) 2023/988 a niektoré v režime nariadenia (EÚ) 2022/2065. V režime nariadenia (EÚ) 2022/2065 sa majú konkrétne dohliadať čl. 22 ods. 7 až 9 a 11 nariadenia (EÚ) 2023/988. Nariadenie (EÚ) 2022/2065 je v Slovenskej republike implementované cez zákon č. 264/2022 Z. z., preto sa navrhuje jeho novelizácia na účely zabezpečenia implementácie aj čl. 22 ods. 7 až 9 a 11 nariadenia (EÚ) 2023/988.

K bodom 1 a 2

Ide o aktualizáciu poznámok pod čiarou v nadväznosti na to, že Rada pre mediálne služby ako koordinátor digitálnych služieb v Slovenskej republike má vykonávať aj dohľad nad čl. 22

ods. 7 až 9 a 11 nariadenia (EÚ) 2023/988 vo vzťahu k poskytovateľom sprostredkovateľských služieb, ktorí sú prevádzkovateľmi online trhov a ponúkajú výrobky, a spadajú do pôsobnosti Rady pre mediálne služby už v zmysle nariadenia (EÚ) 2022/2065.

K bodom 3 a 5

Legislatívno-technická úprava vnútorných odkazov v nadväznosti na bod 4.

K bodu 4

Ustanovenie § 145b ods. 1 písm. a) zákona č. 264/2022 Z. z. stanovuje sankcie za porušenie povinností podľa nariadenia (EÚ) 2022/2065. Navrhuje sa doplnenie nového písmena c) do § 145b ods. 1, ktorým sa ustanovia sankcie za porušenie čl. 22 ods. 7 až 9 a 11 nariadenia (EÚ) 2023/988. Keďže čl. 22 ods. 7 až 9 a 11 nariadenia (EÚ) 2023/988 len špecifikuje povinnosti, ktoré vo všeobecnejšom rozsahu vyplývajú už z nariadenia (EÚ) 2022/2065, navrhuje sa rovnaká sadzba pokuty ako v odseku 1 písm. a).

K Čl. V

Posledným článkom je ustanovenie o nadobudnutí účinnosti návrhu zákona. Navrhuje sa čo najskoršie nadobudnutie účinnosti návrhu zákona po ukončení legislatívneho procesu. Povinnosti hospodárskych subjektov vyplývajú priamo z nariadenia (EÚ) 2023/988, návrhom zákona sú dotknuté predovšetkým štátne orgány. Nariadenie (EÚ) 2023/988 je účinné od 13. decembra 2024.